

Herinneren, stilstaan, werken aan de toekomst.

Geïnspireerd door de grote roerganger, onze burgemeester, waren dat de drie hoofdgedachten bij de herdenking van **75 jaar Liberation**, nog geen twee maanden geleden.

Herinneringen aan de donkere oorlogstijd die gedeeld werden in kranten en boeken, tv, radio en digitaal. We hebben stilgestaan -soms in rollend materieel- bij de blijdschap van de bevrijding. We hebben samen feest gevierd vanaf de memorabele datum van 12 september. Soms uitbundig, soms massaal, maar ook ingetogen. Bij onze inwoners was een algemene blijdschap voelbaar, een blijdschap die voortkwam uit dankbaarheid, maar ook uit het besef dat onze bevrijding vele offers heeft gekost.

Alom leeft inmiddels het voornemen dat we samen moeten werken aan onze blijvende vrijheid en vrede in de toekomst.

De viering van 75 jaar Bevrijding is te gebruiken als metafoor voor ons werk vandaag.

1. Herinneren, terugkijken naar wat is gerealiseerd door het gemeentebestuur. Wat was goed in het afgelopen begrotingsjaar?
2. Stilstaan bij de huidige situatie. Hoe heeft het beleid gewerkt? Wat zijn de reacties van de inwoners?
3. Vooruitkijken naar wat we voor de toekomst willen of moeten plannen. De duidelijke programmabegroting 2020-2023, waarvoor dank aan het college en de ambtelijke organisatie, biedt daarvoor een goede leidraad.

Terugkijkend moeten wij constateren dat erin bijna 4 maanden geen raadsvergadering heeft plaatsgevonden, er voor die tijd al meerdere vertragsberichten naar het presidium zijn gestuurd en er geen volledige kadernota - de bouwsteen voor deze begroting - is aangeboden. Natuurlijk zijn er verzachtende omstandigheden aan te voeren zoals de net geroemde bevrijdingsfeesten, het zomerreces, tochten naar Orvieto en Süd-Tirol, de hitte of misschien wel ziekte.

Het werk is daarna als een vloedgolf op ons als raadsleden afgekomen, met de bijbehorende Raads-Thema-Avonden, overlegmomenten in stuurgroepen, presentaties, en bijeenkomsten voor inwoners waar we toch ook bij willen zijn. Voeg daarbij een overvolle Postbox.

We moeten er niet aan denken dat het vaak afgedrukte logo van "Cittaslow" ook het symbool van het tempo in dit huis zal worden!

Maar misschien ligt er gewoon te veel werk op het bord van de organisatie? Veroorzaakt ook door de extra zaken die op hen afkomen?

Om werk te kunnen besparen geeft EML de tip door om de cyclus van vijf financiële ijk-momenten terug te brengen tot vier. Het zou volgens de VNG (cursusleider Gijs Oskam) mogelijk zijn om een bestuursrapportage minder op te stellen, hetgeen de opstelling van een dik boekwerk minder voor de ambtenaren zou betekenen en ook de raadsleden enige verlichting zou bieden. Het financiële overzicht wordt daardoor niet minder. Graag overnemen, want het is EML veel waard het belofde Anders Durven Doen' te realiseren.

Ondanks het 'zeer uitgelopen zomerreces' kunnen we constateren dat door het College en de organisatie enkele voorgenomen acties uit het Raadsprogramma en Bestuursakkoord zijn gerealiseerd, andere op de rails zijn gezet, maar dat we ervan uitgaan dat er het volgend begrotingsjaar over die rails gereden kan worden.

Zo zien we in het Programma **MENS EN SAMENLEVING** dat door ons Sociaal Team gewerkt wordt volgens het recept '1 plan, 1 gezin, 1 regisseur' en dat de hoognodige ontschotting heeft plaatsgevonden tussen WMO, jeugdhulp en participatie. Het genoemde uitgangspunt 'de inwoners staan centraal' juichen wij toe en zouden we overal toegepast willen zien.

Dat de inwoners centraal zullen staan in het onlangs officieel van start gegane Sociaal Centrum in Eijsden staat als een paal boven water. De vasthoudendheid van de vrijwilligers en de samenwerking met het huidige college heeft ervoor gezorgd dat er over een half jaar een ontmoetingscentrum gerealiseerd zal zijn, waarvan we nu al verwachten een dergelijke plek te wensen in meerdere kernen van onze gemeente.

Om het motto 'de inwoners centraal' meer kans van slagen te geven heeft het College gekozen voor het aanstellen van een buurtcoach, een beweegmakelaar en verenigingscoach. Dit kunnen we zeker onderschrijven, maar de benamingen zouden duidelijker moeten zijn. De vlag moet toch wel de lading dekken. EML verzoekt om in het kader van de armoedebestrijding het zg. Kind pakket meer onder de aandacht te brengen, zowel digitaal als in de Etalage of in Van Harte EM. Niet alleen omdat kinderen er recht op hebben, maar ook vanuit preventie; verwezen worden naar jeugdhulp of zelfs jeugdzorg kan dan wellicht worden voorkomen.

Van kind naar bejaarde, je bent het voor je het weet. En als bejaarde ben je blij met een container in de buurt voor je incontinentieluiers, vooral met die hete lange zomers en binnenkort slechts 1 keer per maand de mogelijkheid om je container aan de stoeprand te zetten. Dringend verzoek aan het college om hierin te faciliteren, met als voorbeeld de gemeente van collega Debie, Landgraaf.

Kijkend naar de toekomst met zijn vele financiële onzekerheden op het gebied van Sociaal Domein constateren we dat EM €1 miljoen moet betalen aan onze centrumgemeente voor de uitvoeringskosten van 220 uitkeringen, die onze gemeente momenteel rijk is. Wat gaat het college doen om deze uitvoeringskosten (huisvesting, overhead, personeel) terug te brengen?

Is er geen goedkoper alternatief?

Onze **NATUUR** met het **WATER** hebben samen ons mooie **LANDSCHAP** gecreëerd. Dit is ons in de schoot gevallen en daarmee kunnen we ons gelukkig prijzen. We zijn er zuinig op en willen onze omgang met het landschap vastleggen vanuit het gedachtegoed Cittaslow. Cittaslow is een gedachtegoed, een leefstijl, hetgeen zonder budget kan en moet worden nagestreefd. De leefstijl is immers reeds geworteld, zit a.h.w. in de genen van de inwoners in het heuvelland, maar is officieel - met een logo - onder de arm genomen om daarmee grootschalige ontwikkelingen al bij voorbaat de pas te kunnen afsnijden. EML ondersteunt dit van harte, maar het raadsvoorstel dat we via het project Buitengewoon Buitengebied hebben voorbereid om dit officieel te kunnen vastleggen laat te lang op zich wachten. Liever geen slakkengangetje...

We nemen kennis van vele goede voornemens, waaronder het stimuleren van de aanplant van bomen en hagen en het optreden tegen het oneigenlijk gebruik van gemeentelijke (en andere?) eigendommen. Wel vragen we ons af of hierop gehandhaafd wordt, gezien de mogelijkheden binnen het huidige Toezicht- en Handhavingsbeleid.

Tot onze tevredenheid constateren we dat het Cittaslow-gedachtegoed toch al wordt toegepast, want inmiddels is grootschalig **TOERISME** van de baan.

Vooruitlopend op samenwerking met andere gemeenten wensen we het in het Bestuursakkoord beloofde gemeentelijk Toeristisch Meerjarenprogramma te ontvangen, waaruit jaarlijks een Uitvoeringsprogramma wordt gedestilleerd. Beide moeten, zoals beschreven, samen met inwoners en ondernemers worden opgesteld en kunnen via een Toeristisch Platform vorm krijgen. (Motie 1?)

EML ziet met voldoening de ontluikende initiatieven op het gebied van de **vergroening** en antiverstening. De term 'ontluiken' duidt uiteraard op het groen, maar ook op de zeer voorzichtige stapjes die door het College gezet worden. Anti-verstening kan volgens Rijkswaterstaat ook gestimuleerd worden door het te koppelen aan de heffingsgrondslag voor de Rioolbelasting. De financiële consequenties zullen de bereidheid van inwoners om mee te doen aan de actie "Steenbreuk" vergroten.

Met het vooruitzicht op extreme weersomstandigheden is zeker ons heuvelachtig landschap gebaat bij een goed gebruik van het beschikbare water. EML ziet graag meer initiatieven hiervoor tegemoet en is zeker bereid tot meedenken.

WONINGBOUW

Na jarenlang wachten kunnen de inwoners van onze kernen eindelijk uitzien naar mogelijkheden voor een passende woning. De knellende compensatie-eisen in de Regionale Woonvisie worden tijdelijk versoepeld en dit geeft het College gedurende twee jaar de mogelijkheid om naar behoefte te (laten) ontwikkelen. Met als gevolg dat er momenteel plannen kunnen worden ontwikkeld voor St. Geertruid en Banholt. De genoemde voornemens op het gebied van duurzaamheid, levensloop-bestendigheid en het ondersteunen van nieuwe woonvormen ondersteunen we van harte. Het omvormen van leegstaande panden tot woningen heeft tevens tot gevolg dat verwaarloosde panden een nieuw leven krijgen (zoals de Hoeve Dobbelssteijn

aan de Rijksweg in Margraten) en leegstaande panden zo snel mogelijk worden afgebroken of ingevuld (bijvoorbeeld de voormalige Lidl in Eijsden). EML maakt zich echter zorgen over het feit of de woningen ook daadwerkelijk worden toegewezen aan onze inwoners, aan degenen waarvoor wij dit toch willen realiseren. (Motie 2?)

Op het gebied van **MOBILITEIT** stellen wij vast dat de werkwijze via het gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) ons bevalt. Startend vanuit een hoge mate van participatie wordt een raadsvoorstel opgesteld met oplossingen voor de aangedragen knelpunten.

EML is zeer nieuwsgierig naar de concretisering van de zogenoemde Actie 'Goed Gezien' met de lang verwachte oplossing voor het zwaar verkeer door onze kleine kernen. Dorpen als Eckelrade, Cadier en Keer of Bruisterbosch zijn met hun smalle straten niet gebouwd op alsmaar groter wordende machines. Overleg daarom niet alleen met de LLTB, maar zeker in gezamenlijkheid met de inwoners.

We zien ook uit naar de oplossingen voor langjarige knelpunten op het gebied van parkeren zoals in de kern van Eijsden en rond de autogarage Meertens in Gronsveld. Het lijkt erop dat het slakje hier toch het tempo bepaalt...

Mogen we verwachten dat garage Meertens eindelijk uit de woonkern gaat verhuizen?

Wat het knelpunt Eijsden betreft verzoekt EML het College om een gedeelte van het voorstel dat door drie ondernemers enkele maanden geleden werd gelanceerd - en waarvoor EML slechts als doorgeefluik fungeerde - serieus te onderzoeken op haalbaarheid.

Hun voorstel was: De gehele vergunninghouders zone alleen voor de inwoners als parkeerruimte in te richten onder voorwaarde dat een parkeerruimte aan het meetstation aan de Maas zou worden gerealiseerd. Bij dit laatste heeft EML direct vraagtekens geplaatst en na inlichtingen bij Rijkswaterstaat ook vernomen dat men er vooralsnog niet aan meewerkt.

Voor de sfeer en rust in de mooie straten, maar vooral voor de duidelijkheid van onze bezoekers, pleit EML voor het onderzoeken van het eerste onderdeel. Het welslagen van deze parkeeroplossing is echter afhankelijk van een goede verwijzing naar de huidige - nu voor het merendeel lege - parkeerruimten rondom deze zone en, indien nodig, de aanleg van een extra parkeerruimte.

Wat betreft **DIENSTVERLENING** kan EML niet anders dan concluderen dat er een ommezwaai nodig is in denken en handelen in het Huis van de Burger. Zo is ook door uw College geconstateerd, blijktens de toelichting in de begroting. Voor de zoveelste keer zal worden getracht het slagschip te keren. Waarom is dit zo moeilijk?

We kunnen dit wellicht koppelen aan vragen als: Waarom is het ziekteverzuim zo groot? Waarom is er zelfs na ruim drie kwart jaar nog geen gemeentesecretaris benoemd?

We zijn toch een mooie en bijna probleemloze gemeente, met veel mooie tradities en ook mooie mensen...

OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID brengt ons bij de BOA-nota "Boa Nieuwe Stijl", tijdens de raadsvergadering op 22-10-'19 toegelicht door de burgemeester. Deze nota zal per 1-1-2020 in werking treden, maar eerst moet worden voldaan aan de belangrijkste opdracht in de motie: proactief handelen i.p.v. piepen/verklikken. Ook moet nog beslist worden of we de bestuurlijke boete daadwerkelijk kunnen en willen innen en gaan we daarom betaald parkeren invoeren? We zien dan ook uit naar een voorstel van het college. Is genoemde datum overigens nog haalbaar?

Over **SAMENWERKING** gesproken: de samenwerking die we met verschillende gremia aangaan, zou iets moeten opleveren en eigenlijk geen geld hoeven te kosten. Hooguit personele kosten en reiskosten. Hoogst verbaasd zijn we over het budget dat gevraagd wordt voor het Middengebied, nl € 3,- per inwoner voor 2020, oplopend tot € 5,- in 2022. Zonder een overzicht van de te verwachten meerwaarde voor EM kunnen we hierin niet meegaan. De handtekening in Voerendaal is voor ons niet bepalend. (Amendement 1?)

Ook t.a.v. de met ons Verbonden Partijen blijven we kritisch. Ook al vergadert men slechts halfjaarlijks, we constateren dat tot op heden alleen de RUD (Rijks Uitvoeringsdienst) onze regio breed ondersteunde motie en amendement heeft geagendeerd en besproken. EML verzoekt aan de ons vertegenwoordigende portefeuillehouders om actie tijdens de eerstvolgende bijeenkomst. Een jaar is immers vlug voorbij en dan komen de verzoeken om extra bijdragen weer op ons af.

Wat onze **FINANCIËN EN MIDDELEN** betreft vertrouwen we op de deskundigheid van zowel het College als de verantwoordelijke ambtenaren en zien als resultaat een goed leesbaar en overzichtelijk boekwerk. We hebben ons in de voorgaande programma's waar nodig reeds uitgesproken over financiële consequenties ervan. Tenslotte willen we nog enkele zaken onder de aandacht brengen.

- In de - niet behandelde - Kadernota heeft EML de wens geuit om een Toezichthouder aan te stellen. Een toezichthouder die - bijv. gedurende een etmaal per week- toeziet op zaken in de Openbare Ruimte die niet door de beugel kunnen zoals het uittrekken van hagen, het verkeerd gebruik van gronden en illegale bouwactiviteiten. Die voorkomt dat men moet piepen/klikken alvorens de gemeente zijn handhavende rol oppakt.
Graag zien wij dat het college onderzoekt hoe dit te realiseren: hetzij bij de organisatie rond de BOA "Nieuwe Stijl" hetzij door de mogelijke inkomsten van de parkeerboetes.
- Afbouw grondbezit is het streven van het college, zeker gesteund door EML. De investering van € 1 miljoen voor eventuele grondruil zullen we kritisch volgen, evenals andere ontwikkelingen rondom Grondbeleid.
- Het stemt EML tevreden dat verhoging van de WOZ-bijdrage voor de inwoners niet aan de orde is en er voldoende middelen zijn om het bestaande voorzieningenniveau te handhaven, zelfs nadat grote feesten zijn georganiseerd.

Dat brengt ons terug bij het begin van onze Algemene Beschouwingen, de Bevrijdingsfeesten. Terugblikkend, constaterend en ook vooruitkijkend zijn we tevreden met deze sluitende begroting, die tevens hoopgevend is voor de toekomst. We gaan eendrachtig verder werken aan de welvaart, maar vooral aan het welzijn van de inwoners van onze mooie gemeente.

Wij spreken de hoop uit dat onze voorstellen en verzoeken positief worden opgepakt, wensen u sterkte met de beantwoording van de beschouwingen en succes met de uitvoering van de voorstellen in de programmabegroting 2020-2023.

Fractie EML

Maria Janssen-Rutten

René Janssen

Rob Hermans

Roger Geelen

Lambert Damzo

Frans Erkamp

Hugo Warnier